

Teminalet – gjeneratorët e mesazheve

1.1 Përcaktoni brezin frekuencor në të cilin ndodhet sinjali i pajisjes telefoto klasike me daulle me diametër $D=66\text{mm}$ i cili skanon një linjë në sekondë $n=1[^\circ/\text{s}]$ me diametër të pikës $d=0,3\text{ mm}$.

Zgjidhje:

Frekuenca më e ultë e sinjalit telefoto është 0 Hz (sinjal i njëtrajtshëm për pjesë të figurës me shkëlqim konstant).

Frekuencën më të lartë e llogarisim nga shprehja :

$$f_{\max} = \frac{L \cdot n}{2 \cdot d} \quad [\text{Hz}]$$

Gjatësia e linjës(shtrirja e daulles) është

$$L = \pi \cdot D = \pi \cdot 66 = 207 \text{ mm}$$

$$f_{\max} = \frac{207 \cdot 1}{2 \cdot 0,3} \quad [\text{Hz}]$$

$$f_{\max} = 345 \quad [\text{Hz}]$$

Nga, brezi frekuencor B minimal është 0 deri 345 Hz

1.2 . Gjerësia e brezit frekuencor i kanalit telefonik është prej 300 Hz deri $3,4\text{ kHz}$. Sa është koha e nevojshme për bartjen e fotografisë $13 \times 9\text{ cm}$ me pajisjen telefoto nëse diametri i daulles $D=66\text{ mm}$, rezolucioni 10 linja për mm , modulimi i sinjalit AM?

Zgjidhje:

Dihet se sinjali AM përmban frekuencën bartëse dhe dy gjerësi breze anësore ku secila prej tyre e njëjtë me gjerësinë e brezit të sinjalit të moduluar. Frekuencën bartëse e zgjedhim ashtu që të ndodhet në mes të brezin frekuencor të disponueshëm të kanalit telefonik $0,3$ deri $3,4\text{ kHz}$:

$$f_0 = (0,3 + 3,4)/2 = 1,85 \text{ kHz}$$

Frekuenca më e madhe e sinjalit të moduluar mund të jetë:

$$f_{\max} = 1,85 + 0,3 = 3,4 - 1,85 = 1,55 \text{ kHz.}$$

**Shkolla e mesme profesionale
"Feriz Guri dhe Vëllezërit Çaka"
Kaçanik**

Sistemin telefoto duhet ta dimensionojmë ashtu që frekuenca maksimale e sinjalit i cili gjenerohet, më e vogël ose e barabartë $f_{\max}$. Rezolucioni i figurës është 10 linja për milimetra, diametri i pikës $d=0,1\text{mm}$.

$$f_{\max} = \frac{L \cdot n}{2 \cdot d} \leq 1550 [\text{Hz}]$$

$$\frac{\pi \cdot 66 \cdot n}{2 \cdot 0,1} \leq 1550$$

$$n \leq 1550 \cdot \frac{2 \cdot 0,1}{\pi \cdot 66}$$

$$n \leq 1,5 \text{ [o/s]}$$

Pra shpejtësia e rrotullimit të daullës së pajisjes telefoto duhet të jetë më e vogël ose e barabartë $1,5 \text{ [o/s]}$ ose 90 [o/min] . Fotografija është e lartësisë 90 mm dhe përmban gjithsej $90 \cdot 10 = 900$ linja. Me shpejtësinë e skanimit prej 90 [o/min] , nevojiten $T_s = 900/90 = 10 \text{ min}$ për skanim dhe bartje të fotografisë!

1.3. Sa është raporti i transmetimit të faqes shtypur me sistem telegrafik dhe telefoto? Faqja e formatit A4 ka 30 rreshta me 60 shenja(karakteret) për rresht. Shpejtësia e telegrafimit është 50 Bd . Pajisja telefoto është me daullen me diametër 66 mm , rezolucioni 10 linja për milimetër dhe shpejtësi të rrotullimit 120 [o/min]

Zgjidhje:

Faqja me tekst përmban gjithsejtë $30 \cdot 60 = 1800$ shenja. Me shpejtësinë e telegrafimit prej 50 Bd është e mundur të transmetohen 400 shenja në minutë, dhe koha e bartjes së një faqe

$$T_{tg} = 1800/400 = 4,5 \text{ min.}$$

Për rezolucion prej 10 l/mm faqja për tekst ka gjithsejtë $297 \text{ mm} \cdot 10 \text{ l/mm} = 2970$ linja.

Me shpejtësinë e skanimit prej 120 l/min , duhet

$$T_{tf} = 2970/120 = 24,75 \text{ min për bartje telefoto të dokumentit.}$$

Raporti i efikasitetit është $5,5$ në dobi të sistemit telegrafik!

**Shkolla e mesme profesionale
"Feriz Guri dhe Vëllezërit Çaka"
Kaçanik**

1.4. Përcakto brezin frekuencor të sinjalit të monitorit VGA të kompjuterit (rezolucioni 640 x 480 pika) me 75 kuadro për sekondë. Sinjali është RGB me sinjale të ndarë të ngjyrave të veçanta.

Zgjidhje:

Fotografia përmban gjithsejtë $N_p=640 \cdot 480= 307\ 200$ pika (piksela). Secila pikë përmban tre ngjyra, dhe secila prej tyre ka numër të barabartë të pikëzave. Kështu, 307 200 transmetohen për kohën e një fotografie $T_s= 1/75$ [s]. Frekuencën më të madhe e fitojmë nëse një pikë është me shkëlqim maksimal, fqinja minimale, dhe nga dy pikat fitojmë një periodë të videosinjalit. Frekuenca maksimale e video sinjalit prej tre ngjyrave është:

$$f_{\max}=N_p \cdot T_s/2 =307200 \cdot 75/2 =11,52 \text{ MHz}$$

1.5 Sa fotografi në minutë mund ti presim në sistemin komunikues video-telefonik digjital me shpejtësi transmetimi 33,6 kb/s? Fotografia është monokromatike(zi-bardh) me rezolucion 120 x 90 pika, digjitalizimi është 8-bita.

Zgjidhje:

Një kuadër (frame) përmban gjithsejtë $120 \cdot 90=10800$ pika. Shkëlqimin e secilës pikë pas shndërrimit A/D kodohet me 8 bit, dhe një kuadër (foto) jep $10800 \cdot 8=86400$ [b]=86,4[kb]. Me shpejtësi transmetimi prej 33,6 [kb/s], për bartje të një kuadri na duhet $T_s=86,4/33,6=2,57$ [s]. Nga, në një minutë pa kompresim, është e mundur të transmetohen vetëm $60/2,57=23,3$ fotografi të vogla